

Bc. Markéta Peroutková, Matouš Mandl a jeho význam pro Plzeň. Diplomová práce, Učitelství pro základní školy, obor český jazyk a dějepis. Vedoucí práce doc.PaedDr. **Naděžda Morávková, Ph.D.** Katedra historie Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni 2019, 53 stran, 166 poznámek pod čarou, 6 textových a 13 obrazových příloh.

Posuzovaná práce mne zaujala a přečetl jsem ji důkladně naráz jako napínavý příběh i sociální a kulturní sondu do života významné měšťanské rodiny v době přerodu provinční Plzně v české velkoměsto. Vyprávění mne upoutalo i proto, že se v této éře „fin de siecle“ a rozmachu první republiky odehrávaly i osudy mého pradědečka a dědečka, kteří se s Mandlem a s lidmi z jeho okolí znali. Již úvodem konstatuji, že jsem v diplomce kolegyně Peroutkové nenašel žádné chyby, nedostatky a opomenutí, které by stály za řeč. Kromě promyšlené a logické koncepce oceňuji i stylistickou úroveň s neatřelými jazykovými obraty (pravda někdy archaickými „milovaná choť“), téměř nulovou absenci překlepů, natož pravopisných chyb. Pochopitelně stěžejní je obsah a jeho přínos k poznání Mandlovy osobnosti v širokém spektru rodinných i komunálních vazeb. Mandl je nám vykreslen v mnohovrstevnatém a barevném portrétu včetně svých sociálních aktivit a uměleckých a sběratelských zájmů. Jedná se přitom o původní biografickou studii odborného rázu, založenou na široké škále archivních pramenů, novinových článků, dokumentů apod. prostudovaných nejen v archivních badatelkách, knihovnách, ale také s moderním využitím bibliografického serveru digitální knihovny Kramerius. Pokud bych měl napsat nějakou konstruktivní připomínku, tak bych doporučil (třeba pro příští publikování ve sborníku apod.) jmenný rejstřík, případně slovníček osobností z Mandlova okolí, kterými se to v textu jen hemží.

Snad ještě pár poznámek na okraj tak, jsem si jej na skutečné „okraje“ jednotlivých stránek poznamenal. Str.3 termín „menšinová práce“ (později to autorka rozvádí, připomínám tu práce Karla Řeháčka, lehce autorkou zmíněné), totiž problematika „menšin“ má dnes pejorativní význam (Romové, drogové komunity, LGBT apod.). S.6 auskultant? S.7 Mandlova ulice dnes?, před válkou byla u Petákova náměstí, poté byla přejmenována na ul.Pionýrů, dnes je to Petákova, Petákovo nám. (Dukelské) je dnes Masarykovo. S.8 „žena ušlechtilého srdce“, mně se to líbí, i když staromódně románové. Pozoruhodné, jak se Mandl dokázal zvednout po rodinných tragédiích, přežil ženu i nadaného úspěšného syna (mimočodem jeho portrét podaný autorkou byl pro mne objevný!). S.10 – VI.Mandl, „pokrokové smýšlení“, tj. vlastenecké, protivídeňské? S. 12 na co zemřel? S.13 Brožík nebyl rodákem z Plzně, ale z Hamru u Třemošné (samozřejmě dnes by byl rodákem, protože v perimetru 30 km od Plzně se rodí (skoro) všichni v plzeňské porodnici, takže rodných domů na venkově ani v Plzni není. Kapitolka o malíři Josefu Mandlovi je rovněž skvělá, psychický profil naznačuje, že snad měl Auspergerův syndrom - s.14, autorku též chválím za dokonalé vytěžení pramenů, líbí se mi i obrat „tesklivé a pochmurné umění, které vytvářel, se stalo brzy odrazem jeho vlastní duše“: ty obraty z pera mladé optimistické dívky až překvapují. S.18 výstižné označení „malý ráj“, „zákaz rozhovoru o politice“, obliba malíře Schikanedera – dobře to koresponduje s Mandlovou melancholií? S.19 Jindřich Čadík byl opravdu univerzitní profesor? Zajímavou přílohou by mohl být i soupis Mandlovy sbírky. S.33 - jeho ženy

Růženy, správně své ženy...S.34 až truchlivé, když čteme, že už před sto lety bojoval (marně) za učitelské platy (*poměry učitelstva nesnesitelné*). Výborně je aktuální připomenutí Mandlova národního vlastenectví (ne národovectví) a jeho občanskou odvalu, se kterou se postavil proti zákazu Husových oslav i razanci jeho odmítnutí kolaborantského a podlézavého prohlášení o věrnosti „domu habsburskému“, kdy doslova vyhodil z radnice prince Lobkovic z Křimic. Stejně neohroženě odsoudil krvavou střelbu maďarské soldatesky do dětí v Koterovské ulici a odmítl umístit kulomet do oken radnice na náměstí. Autorka v těchto souvislostech připomíná stále těžší soužití s plzeňskou německou menšinou (navzdory celoživotnímu Mandlovou úsilí o vyrovnání s Němci. S.36 – asi překlep, členem obecního zastupitelstva 1924-1928 (přece asi až do 1939?).

Vypovídací hodnotu mají i obrazové přílohy. Kvalitní je i německé resumé, ale *tschechisches Land* bych nahradil pojmem *Böhmen*, české názvy spolků a organizací se měly přeložit.

Hodnocení této diplomové práce nemůže být jiné než **výborné**. Proto tento kvalifikační zdařilý opus Markéty Peroutkové doporučuji k úspěšnému obhajobě,

Profesor PhDr. **Jan Kumpéra**, CSc., Katedra historie FPE ZČU, oponent

SHODA S ORIGINÁLEM

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra historie

